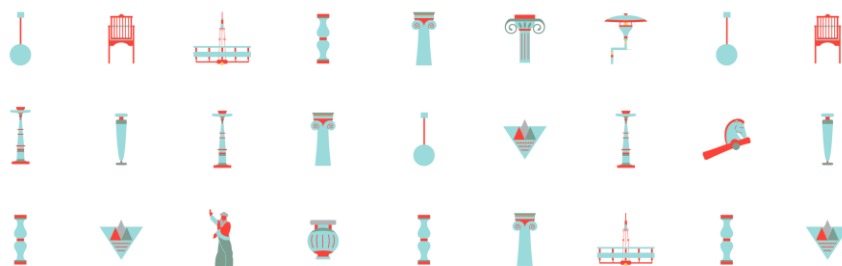

SPECIALNA ZAKONODAJA S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Mag. Tatjana Likar

SPECIALNA ZAKONODAJA S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

1. Knjižnice in knjižnična dejavnost, naloge, organiziranost, poslovanje.
2. Nacionalni bibliografski sistem.
3. Osnovne storitve knjižnic.
4. Pogoji za izvajanje javne službe na področju knjižničarstva.
5. Razvid knjižnic. Knjižnična statistika.
6. Bibliotekarski izpit. Strokovni nazivi v knjižničarstvu.
7. Obvezni izvod publikacij.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

SPECIALNA ZAKONODAJA S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)

(Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)

Zakon o obveznem izvodu publikacij

(Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09)

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic
(Uradni list RS, št. 29/03)

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne
službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12)

Pravilnik o razvidu knjižnic
(Uradni list RS, št. 74/17)

Pravilnik o bibliotekarskem izpitu
(Uradni list RS, št. 75/16)

Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti
(Uradni list RS, št. 65/16)

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Na izpitu dodatno še:

- **Zakon o varstvu osebnih podatkov**

Viri in literatura:

1. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)
2. Splošna uredba o varstvu podatkov Evropske unije iz leta 2016 (GDPR) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.SLV&toc=OJ:L:2016:119:FULL

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

PROFESIONALNA ETIKA

Na izpitu dodatno še:

- **Etični kodeks slovenskih knjižničarjev**

Viri in literatura:

1. Etični kodeks slovenskih knjižničarjev –
http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2012/eticni_kodeks.pdf

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zelo pomembno tudi

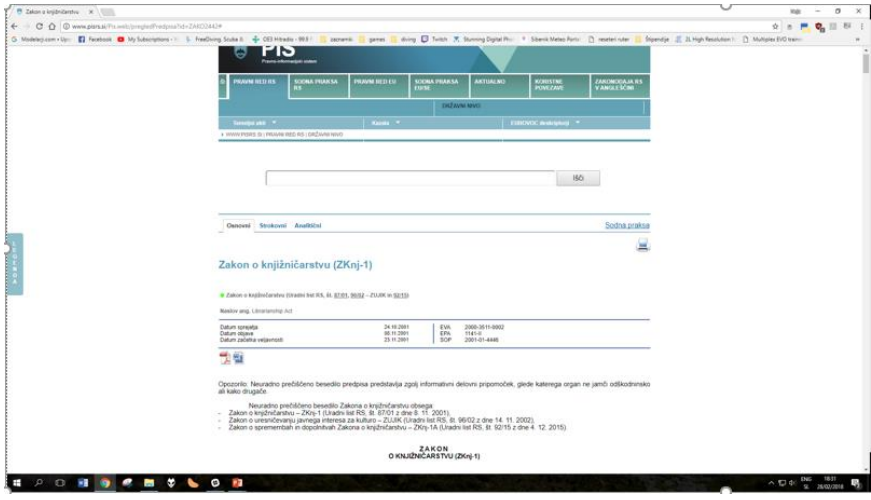
- ✓ Načela
- ✓ Manifesti
- ✓ Smernice
- ✓ Strokovni standardi in priporočila
- ✓ Strokovna literatura
- ✓ Profesionalna združenja (stanovske organizacije)

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

 ZAKON O
KNJIŽNIČARSTVU

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)

Neuradno predloženo besedilo predlaga predstavlja zgornj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno predloženo besedilo Zakona o knjižničarstvu vsebuje:

- Zakon o knjižničarstvu – ZKnj-1 (Zakon št. RS, št. 87/02 z dne 8. 11. 2001),
- Zakon o urejanju javnega interesa za kulturo – ZJUK (Zakon št. RS, št. 98/02 z dne 14. 11. 2002),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu – ZKnj-1A (Uradni list RS, št. 52/15 z dne 4. 12. 2015)

ZAKON
O KNJIŽNIČARSTVU (ZKnj-1)

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)

- kontinuiteta zakonske ureditve slovenskega knjižničarstva,
- upoštevanje razvojnih sprememb knjižničarsko bolj razvitih držav,
- zahteve tehnološkega napredka.

Pomembnejše določbe:

- opredelitev knjižničnega gradiva, knjižnic in njihovega javnega financiranja,
- knjižnična dejavnost je (prvič) opredeljena kot javna služba – pomembno zaradi zahtev po enakomernem razvoju dejavnosti in zagotavljanju enakih ali vsaj primerljivih storitev za uporabnike po vsej državi,
- opredelitev, da je nacionalni vzajemni bibliografski sistem nepogrešljiva skupna infrastruktura knjižnične dejavnosti.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)

Načela in cilje zakona je mogoče razdeliti v naslednje vsebinske sklope :

- zagotoviti enotnost knjižničnega sistema,
- vzpostaviti knjižnični informacijski sistem kot organizacijski sistem,
- zagotoviti informacijsko in komunikacijsko podporo sistemu,
- zagotoviti transparentno delovanje sistema,
- poudariti informacijsko komponento knjižnične dejavnosti,
- zagotoviti urejen in stabilen način financiranja knjižnične dejavnosti,
- razmejiti pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi,
- zagotoviti usklajen razvoj knjižnične dejavnosti na celotnem območju Slovenije,
- spoštovati avtonomijo stroke,
- upoštevati avtonomijo drugih področij oz. področnih ureditev (lokalne skupnosti, univerze, šolstvo, raziskovalna dejavnost...).

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)

- ❖ ureja knjižnično dejavnost, ki se financira iz javnih sredstev, in se izvaja (sprememba l. 2015)
 - ✓ kot knjižnična javna služba ali kot
 - ✓ kot knjižnična dejavnost, potrebna za izvajanje javne službe na področju vzgoje in izobraževanja.

- ❖ pomembnejše določitve:
 - ✓ vsebina javne službe,
 - ✓ naloge nacionalne knjižnice in nacionalnega bibliografskega servisa,
 - ✓ organiziranost, ustanoviteljstvo, financiranje splošnih knjižnic,
 - ✓ brezplačne osnovne storitve ...

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ UREDBA O OSNOVNIH
STORITVAH KNJIŽNIC

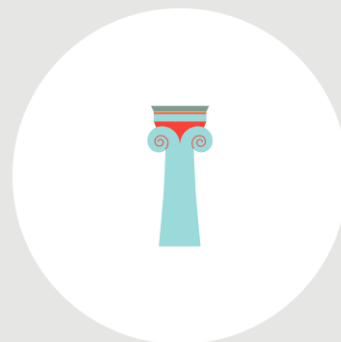

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/03)

- ✓ osnovne storitve knjižnic,
- ✓ brezplačne osnovne storitve,
- ✓ minimalni obratovalni čas,
- ✓ pravilnik o splošnih pogojih poslovanja knjižnice

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

- PRAVILNIK O POGOJIH
ZA IZVAJANJE
KNJIŽNIČNE
DEJAVNOSTI KOT JAVNE
SLUŽBE

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot
javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12)

- ✓ določanje pogojev,
- ✓ opredelitev knjižnic,
- ✓ obseg knjižnične zbirke,
- ✓ izbor knjižničnega gradiva,
- ✓ ureditev gradiva,
- ✓ delavci,
- ✓ prostor in oprema,
- ✓ organiziranost.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ PRAVILNIK O
RAZVIDU KNJIŽNIC

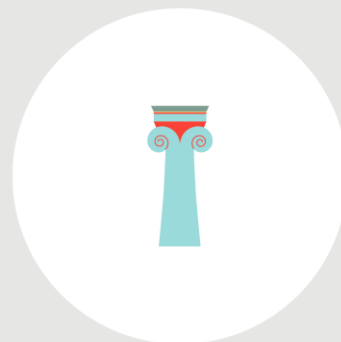

Pravilnik o razvidu knjižnic (Uradni list RS, št. 74/17)

- ✓ ureja vodenje razvida knjižnic,
- ✓ določa:
 - podatke, ki se vodijo v razvidu,
 - način, vsebino in obliko vpisa in spremembe podatkov ter izbrisa iz razvida,
 - hrambo dokumentacije in podatkov,
 - način dostopa do podatkov iz razvida.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ KNJIŽNIČNA
STATISTIKA

- ✓ Knjižnična statistika je znanstvena metoda, katere predmet je zbiranje, opisovanje, primerjanje, analiziranje in predstavljanje statističnih podatkov o knjižnicah.
 - Potrebna je za učinkovito upravljanje knjižnic in za zagotavljanje ustreznih virov glede na potrebe uporabnikov.
 - Pomembna je za promocijo knjižničnih storitev za različne vrste interesnih skupin.
 - Kvantitativni in kvalitativni podatki o knjižničnih storitvah, uporabi knjižnic in uporabnikih knjižnic so bistveni za prepoznavanje in potrjevanje pomena knjižnic.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zakonske osnove

- ✓ Zakon o knjižničarstvu (33. člen: NUK zbira, obdeluje in posreduje statistične in druge podatke o delovanju knjižnic)
- ✓ Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01; 4. člen - poročevalske enote)

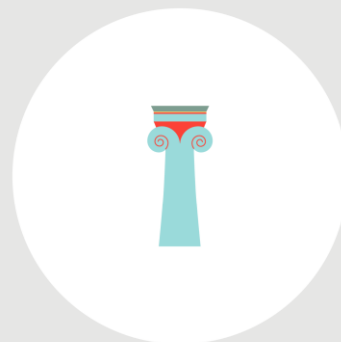
Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Literatura

- Ambrožič, M. (1997). Knjižnična statistika. Knjižnica, 41(4), str. 5-31.
- Slovenski standard. SIST ISO 2789:2013, Informatika in dokumentacija. (2013). Ljubljana: Slovenski inštitut za standardizacijo.
- Kodrič-Dačić, E. (2004). Statistična merjenja dejavnosti knjižnic: usklajevanje praktičnih potreb s standardi. Knjižnica, 58(3), str. 59-76.
- Kodrič-Dačić, E. (2014). Merjenje, spremljanje in ugotavljanje uspešnosti slovenskih knjižnic : BibSiSt in e-Razvid. Knjižnica, 48(3), str. 157 - 172.
- Manifest o knjižnični statistiki. (b. d.). Dostopno na spletni strain <http://bibsist.nuk.uni-lj.si/manifest.php>

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ PRAVILNIK O
BIBLIOTEKARSKEM
IZPITU

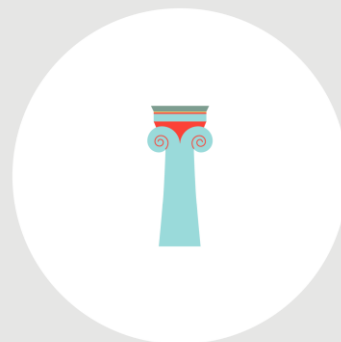
Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (Uradni list RS, št. 75/16)

✓ ureja:

- bibliotekarski izpit (tudi vrste),
- pogoje, obseg, vsebino, organizacijo in postopek opravljanja bibliotekarskega izpita,
- strokovno usposabljanje za opravljanje bibliotekarskega izpita.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ PRAVILNIK O
STROKOVNIH NAZIVIH V
KNJIŽNIČNI DEJAVNOSTI

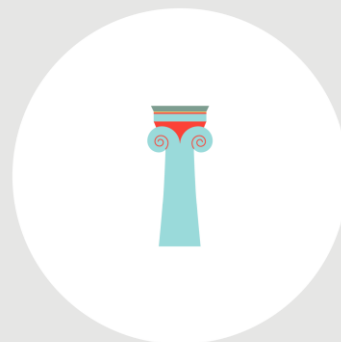
Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 65/16)

✓ določa:

- strokovne nazive v knjižnični dejavnosti,
- postopek imenovanja,
- splošne in posebne pogoje za imenovanje,
- roke in način predložitve vloge ter obvezna dokazila,
- imenovanje, mandat in pristojnosti komisije za strokovne nazive v knjižnični dejavnosti,
- način odločanja o imenovanju v strokovni naziv.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ ZAKON O OBVEZEM
IZVODU PUBLIKACIJ

Obvezni izvod publikacij

- ✓ prvotni namen - cenzura tiska,
- ✓ kasneje - mehanizem za zbiranje knjižne kulturne dediščine, zaradi večjega pomena ohranjanja intelektualnega bogastva.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Obvezni izvod publikacij na Slovenskem

- ✓ Obvezni izvod je na Slovenskem uveljavljen že od leta 1807, ko je obvezne izvode iz dela slovenskega ozemlja začela prejemati predhodnica današnje nacionalne knjižnice, Licejska knjižnica v Ljubljani.
- ✓ 73. člen Ustave RS vsem nalaga dolžnost varovanja kulturne dediščine.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Funkcije obveznega izvoda

Primarne:

- ohranitev narodne pisne kulturne dediščine,
- izdelava nacionalne bibliografije,
- dostopnost publikacij za znanstvene in raziskovalne namene.

Sekundarne:

- nadzor tiska,
- dokazilo o avtorskih pravicah,
- statistika,
- medbibliotečna izposoja,
- izmenjava publikacij.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Zakon o obveznem izvodu publikacij (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09)

Depozitarne organizacije:

- nacionalna depozitarna organizacija - Narodna in univerzitetna knjižnica,
- druge depozitarne organizacije: Univerzitetna knjižnica v Mariboru (arhivski izvod), deset osrednjih območnih knjižnic ter osrednji knjižnici Slovencev v zamejstvu.

Število obveznih izvodov

- splošno – 4,
- sofinanciranih iz javnih sredstev – 16,
- zmanjšano – 1-2 (za posamezne vrste publikacij).

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ VARSTVO OSEBNIH
PODATKOV

Zakon o varstvu osebnih podatkov
(Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)

Splošna uredba o varstvu podatkov št. 2016/679

15. člen ZKnj-1 <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2442>

➤ V skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov
knjižnice zbirajo in obdelujejo osebne podatke svojih
članov.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev

(<http://www.zbds-zveza.si/?q=node3/20>)

- **Knjižničar varuje uporabnikovo zasebnost** glede osebnih podatkov, iskanih gradiv in informacij.
- Ker je potrebno uporabnikovo zasebnost zaščititi, mora vsaka knjižnica, ne glede na vrsto, **s posebej skrbnim ravnanjem varovati osebne podatke svojih članov.**

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Knjižnice morajo poskrbeti za ustrezno zavarovanje zbirk osebnih podatkov (pripraviti tudi katalog zbirk osebnih podatkov in jih prijaviti v Register zbirk osebnih podatkov pri IP; sprejeti morajo Pravilnik o zavarovanju zbirk osebnih podatkov in ustrezno poskrbeti za z zakonom določen rok hrambe teh podatkov.)

V letu 2018 je začela veljati Splošna uredba o varstvu podatkov, ki od vseh, ki zbirajo podatke, zahteva, da povečajo svojo skrbnost. Splošna uredba o varstvu podatkov Evropske unije se od 25. maja 2018 uporablja neposredno.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

V pomoč: spletišče Informacijskega pooblaščenca

<https://www.ip-rs.si/> ter <https://www.ip-rs.si/publikacije/prirocniki-in-smernice/>

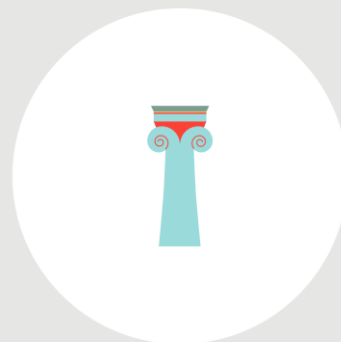
V smernicah lahko upravljavci zbirk osebnih podatkov najdejo odgovore na najpogosteje zastavljena vprašanja s posameznega področja varstva osebnih podatkov (npr. kako zavarovati osebne podatke, kakšne so zahteve glede uvedbe GPS naprav in videonadzora...)

V smernicah najdejo tudi hitre vodiče, kontrolne sezname ter primere dobrih in slabih praks

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebni-podatkov/mnenja-in-smernice-ip/>

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

➤ KATALOG ZNANJ

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

**Knjižnice in knjižnična dejavnost, naloge,
organiziranost, poslovanje**

Kandidat:

- ☐ zna povedati, kdo izvaja knjižnično javno službo;
- ☐ našteje, kaj zajema knjižnična dejavnost;
- ☐ zna opredeliti pojem knjižnično gradivo;
- ☐ opredeli vrste knjižnic, njihovo poslanstvo in naloge.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Nacionalni bibliografski sistem

Kandidat:

- ☐ pozna sestavo nacionalnega bibliografskega sistema;
- ☐ pove, kaj so skupne strokovne osnove za delovanje nacionalnega bibliografskega sistema

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Osnovne storitve knjižnic

Kandidat:

- ☐ zna povedati, katere so osnovne storitve knjižnic;
- ☐ opredeli obratovalni čas knjižnice in kako je določen.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

**Pogoji za izvajanje javne službe na področju
knjižničarstva**

Kandidat:

- ☐ pozna pogoje za izvajanje knjižnične javne službe;
- ☐ ve, kdo preverja izpolnjevanje pogojev;
- ☐ zna opredeliti pojem knjižničnega delavca.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Razvid knjižnic
Knjižnična statistika

Kandidat:

- ☐ ve, kateri podatki se obdelujejo v razvidu knjižnic;
- ☐ zna opredeliti pojem knjižnične statistike.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO
ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Bibliotekarski izpit
Strokovni nazivi v knjižničarstvu

Kandidat:

- ☐ pozna vrste bibliotekarskih izpitov in pogoje za opravljanje izpita;
- ☐ pozna splošne pogoje za imenovanje v naziv;
- ☐ pozna postopek imenovanja v naziv.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA SPECIALNO ZAKONODAJO S PODROČJA KNJIŽNIČARSTVA

Obvezni izvod publikacij

Kandidat:

- ☐ zna predeliti pojem obvezni izvod publikacij;
- ☐ pove, kakšne so funkcije obveznega izvoda (primarna, sekundarna);
- ☐ zna povedati, katere publikacije zajema obvezni izvod;
- ☐ zna povedati, kdo so zavezanci za obvezni izvod in kdo prejemniki.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

VSEBINA IN KATALOG ZNANJ ZA PROFESIONALNO ETIKO

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev

Kandidat:

- ☐ ve, kdaj je bil sprejet Etični kodeks slovenskih knjižničarjev;
- ☐ pozna vsebino Etičnega kodeksa slovenskih knjižničarjev;
- ☐ zna povedati, na čem temelji knjižničarjev odnos do uporabnika.

Zakon o varstvu osebnih podatkov

Kandidat:

- ☐ ve, kako pravilno rokovati z osebnimi podatki uporabnikov.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

 NARODNA IN
 UNIVERZITETNA
 KNJIŽNICA

Primeri vprašanj

 NARODNA IN
 UNIVERZITETNA
 KNJIŽNICA

Kdo izvaja knjižnično javno službo?
 Našteje, kaj zajema knjižnična dejavnost.
 Opredelite pojem knjižnično gradivo.
 ...
 Opredelite poslanstvo visokošolskih knjižnic. Pojasnite
 kaj so univerzitetne knjižnice?
 Opredelite, katere so osnovne storitve knjižnic.
 ...

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Opreделите pogoje za izvajanje knjižnične javne službe.
Kdo preverja izpolnjevanje pogojev za izvajanje
knjižnične javne službe?

...

Opreделите pojem knjižničnega delavca.

Opreделите, kakšni so splošni pogoji za imenovanje v
strokovni naziv v knjižnični dejavnosti.

...

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Opreделите sestavo nacionalnega bibliografskega
sistema.

Kaj so skupne strokovne osnove za delovanje
nacionalnega bibliografskega sistema?

...

Kaj je razvid knjižnic?

Kateri podatki se obdelujejo v razvidu knjižnic?

...

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Opreделите pojem obvezni izvod publikacij.
 Kakšne so funkcije obveznega izvoda (primarna,
 sekundarna)?

...

Opreделите pojem “knjižnična statistika”,.
 Namen knjižnične statistike.

...

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Kaj so osebni podatki uporabnikov?
 Kako mora bibliotekar rokovati z osebnimi podatki
 uporabnikov?
 Ključne določbe Zakona o knjižničarstvu o osebnih
 podatkih članov.

...

Kaj je vsebina Etičnega kodeksa?
 Na čem temelji knjižničarjev odnos do uporabnika?

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Ključno

- Dober splošni pregled nad specialno zakonodajo s področja knjižničarstva!
- Dobro poznavanje etičnih načel!
- Poznavanje skrbnega ravnanja z osebnimi podatki članov oz. uporabnikov knjižnic.

Tečaj za pripravo na bibliotekarski izpit

Srečno!

